Assignment no - 6
Std -V

Subject - संस्कृत

Chapter - अहम् पठामि

Dated - 29 - 6 - 20

गृह कार्य

1. पाठ का शब्दार्थ कॉपी में लिखें।

2. नीचे लिखे संस्कृत वाक्यों का हिंदी अनुवाद करें:-

क. अमिता- किम् त्वम् पठसि?

अनुवाद- क्या तुम पढ़ते हो ?

ख. अमितः - आम् , अहम् पठामि।

अनुवाद - हां , मैं पड़ता हूं।

ग. अमितः - किम् त्वम् प्रातः खादसि ?

अनुवाद - क्या तुम सवेरे खाती हो ?

घ. अमिता - आम् अहम् प्रातः खादामि ।

अनुवाद - हां , मैं सवेरे खाती हूं ।

ड. अमिता - किम् त्वम् प्रतिदिनं खेलसि ?

अनुवाद - क्या तुम प्रतिदिन खेलते हो ?

च. अमितः - नहि , अहम् प्रतिदिनं न खेलसि।

अनुवाद : नहीं , मैं प्रतिदिन नहीं खेलता हूं।

पाठ के कोई भी अन्य 4 वाक्य (प्रश्न -उत्तर वाला)

लेकर स्वयं अनुवाद करें।

Pg.no: 22 and pg.no:23 के अभ्यास no:

1 ,2 , 3 and 4 रिक्त स्थानों को पुस्तक में ही

लिखिए।

चतुर्थः पाठः

अहम् पठामि

अमिता—किम् त्वम् पठसि ?
अमितः—आम्, अहम् पठामि।

अमिता—किम् त्वम् सायं खेलसि ?
अमितः—आम्, अहम् सायम् खेलामि।
अमिता—किम् त्वम् प्रतिदिनं खेलसि ?
अमितः—नहि, अहम् प्रतिदिनं न खेलामि।

अमिता—त्वम् कदा पठसि ?
अमिता—अहम् प्रातः पठामि ?
अमितः—किम् त्वम् प्रातः खादसि ?
अमिता—आम्, अहम् प्रातः खादामि।
अमितः—किम् त्वम् सत्यं वदसि ?
अमिता—आम्, अहम् सत्यं वदामि।

अमितः—त्वम् कुत्र गच्छसि ?
अमिता—अहम् तत्र गच्छामि।
अमिता—तत्र त्वम् किम् करोषि ?
अमितः—तत्र अहम् खेलामि।

अभ्यासार्थः

अहम्	मैं	I	प्रातः	सवेरे	in the morning
पठामि	पढ़ता/पढ़ती हूँ	I study	वदसि	बोलते/बोलती हो	you speak
किम्	क्या	do	वदामि	बोलता/बोलती हूँ	I speak
त्वम्	तुम	you	तत्र	वहाँ	there
पठसि	पढ़ते/पढ़ती हो	study, read	गच्छसि	जाते/जाती हो	you go
सायम्	शाम को	in the evening	गच्छामि	जाता/जाती हूँ	I go
गतिः	गति	go	किम्	क्या	what
न	नहीं	not	करोषि	करते/करती हो	you do
कदा	कब	when			

व्याकरण-प्रयोगः सर्वनाम — अहम्, त्वम्। धातु — गम् (गच्छ)। अव्ययः — सायम्, प्रातः, कुत्र, तत्र, कदा, न, नहि।

अभ्यासः

मौखिकम्

तथ्यारणं कुरुत।

(उच्चारण कीजिए। Read it out.)

त्वम् पठसि। आम् पठामि। त्वम् लिखसि। अहम् लिखामि।

त्वम् खेलसि। अहम् खेलामि। त्वम् गच्छसि। अहम् वदामि।

लिखितम्

1. उदाहरणानुसारं क्रियापदं पूरयत।

(उदाहरण के अनुसार क्रियापद पूरा कीजिए। Following the example complete the verb.)

त्वम् पठसि। — उदाहरणम्

(क) त्वम् लिख/सि ..... । त्वम् वद/सि ..... । त्वम् गच्छ/सि ..... ।

अहम् पठामि। — उदाहरणम्

(ख) अहम् लिख/मि ..... । अहम् वद/मि ..... । अहम् गच्छ/मि ..... ।

2. रेखितपदं शुद्धं कुरुत।

(रेखांकित पद को शुद्ध कीजिए। Correct the word in colour.)

सः फलम् खादती। खादति — उदाहरणम्

(क) अहम् ग्रन्थं पठामि ..... खादामि .....

किम् त्वम् खादसि ? ..... खादसि .....

(ख) (i) लिखति । ..... लिखति .....

किम् त्वम् लिखसि । ..... लिखसि .....

अहम् पठामि । ..... पठामि .....

अहम् लिखामि ..... लिखामि .....

2. उदाहरणानुसरणं कृत्वा क्रियापदानि लिखत ।

(उदाहरण देखकर क्रियापदों को लिखिए। (Look at the example and fill in the verbs with suitable endings.)

उ. गच्छति (गम्)। उदाहरणम्

1. उत्थाय ..... लिखति ..... (लिख्)

2. त्वम् ..... खेलसि ..... (खेल्)।

3. अहम् ..... खादामि ..... (खाद्)

4. सः ..... पठति ..... (पठ्)।

5. त्वम् ..... हससि ..... (हस्)

6. अहम् ..... धावामि ..... (धाव्)

4. सम्भाषणं उचितं पदम् आदाय संवादं पूरयत ।

(संवाद को उचित पदों से पूरा कीजिए। (Complete the dialogue with the suitable word from the box.)

[उत्थाय, किम्, प्रातः, खादसि, कदा, अपि, भवान्।]

रामः कदा पठति ? — उदाहरणम्

छात्रः — सः ..... प्रातः ..... पठति ।

उत्तरम् — किम् त्वम् ..... उत्थाय ..... खेलसि ?

छात्रः — ..... अपि ..... अहं खेलामि ।

उत्तरम् — ..... किम् ..... त्वं चपातीं खादसि ?

छात्रः — आम्, अहं ..... भवान् ..... चपातीं खादति ।

उत्तरम् — अहम् ..... अपि ..... खादामि ।

पाठान्तम् परीक्षणम्

1. पाठ के शब्दों से पाठान्त में [illegible] करें।
2. पाठ 4 में आए संवाद के [illegible] को आधार बनाकर दो सहपाठियों के मध्य [illegible] संवाद करवाएँ। कुछ उदाहरण; जैसे 'पठति' के स्थान पर 'पठ' के रूप में [illegible] 'लिखति' के स्थान पर 'लिख' 'खादति' के स्थान पर 'खाद' के स्थान पर 'खादसि' आदि लिखे जा सकते हैं।

❖❖❖

[illegible]